

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 588/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Steiner & Associates s. r. o., Moyzesova 46, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavel Šteiner, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sa 12/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „žalobca“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sa 12/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti najmä vyplynulo, že 18. júla 2016 bola krajskému súdu doručená správna žaloba v sociálnych veciach v právnej veci sťažovateľa ako žalobcu proti žalovanému Sociálnej poisťovni – ústrediu (ďalej len „žalovaný“). Konanie je vedené pod sp. zn. 4 Sa 12/2016. Žalobca sa žalobou domáha zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 33804-2/2016-BA z 11. mája 2016.

Krajský súd následne po prijatí vyjadrenia žalovaného zaslal žalobcovi výzvu na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného k žalobe. Táto výzva bola právnenému zástupcovi žalobcu doručená 14. novembra 2016.

Sťažovateľ ako žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručil krajskému súdu 30. novembra 2016 svoje vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného.

Podľa slov sťažovateľa od tohto momentu (t. j. od 30. novembra 2016) krajský súd nevykonal v predmetnej veci žiaden úkon.

Dňa 24. septembra 2018 podal sťažovateľ sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní v predmetnej právnej veci – konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach sp. zn. 4 Sa 12/2016 predsedovi krajského súdu, v ktorej poukázal na značné prieťahy v tomto konaní.

Krajský súd odpovedal sťažovateľovi na jeho sťažnosť na prieťahy v konaní svojou odpoveďou z 12. októbra 2018, doručenou právnenému zástupcovi sťažovateľa 16. októbra 2018. V odpovedi krajský súd uviedol, že sťažnosť považuje za dôvodnú. Napriek tomu však krajský súd neprijal opatrenia s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu, ale poskytol iba príslub, že vo veci bude aj napriek zaťaženiu krajského súdu rozhodnuté ešte tento rok. Do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti však nebolo vo veci podľa sťažovateľa právoplatne rozhodnuté.

3. Sťažovateľ k dôvodom sťažnosti adresovanej ústavnému súdu uviedol okrem iného aj toto:

„Predmetom konania 4Sa/12/2016 pred Krajským súdom v Bratislave je posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného (Sociálnej poisťovne) č. 33804-2/2016-BA, ktorého podstatou je vyrubenie penále za nedoplatok na poistnom. Na prvý pohľad sa môže javiť, že skutkové a právne okolnosti prípadu (posúdenie platnosti generálneho pardonu, časová pôsobnosť intertemporálnych právnych noriem, gramatický výklad ustanovení zákona o soc.

poistení a pod.) vykazujú určitú známku zložitosti, avšak sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave posudzoval dve správne žaloby sťažovateľa s takmer totožným obsahom, doručené v zhodný deň (18.07.2016). Druhým konaním vedeným pod sp. zn. 6S/327/2016 medzi totožnými účastníkmi napádal sťažovateľ rozhodnutie žalovaného (Sociálnej poisťovne) č. 33805-2/2016-BA. Rozdiel v napádaných rozhodnutiach žalovaného (Sociálnej poisťovne) je iba v tom, že týmito rozhodnutiami boli vyrubené penále za rozdielne obdobie. V oboch napádaných rozhodnutiach žalovaného (Sociálnej poisťovne) sa však posudzuje rovnaká právna otázka (aplikácia generálneho pardonu, výklad príslušných ustanovení zákona o soc. poistení), je takmer rovnaký skutkový stav (s výnimkou obdobia poistného). Toto druhé konanie sp. zn. 6S/327/2016 je už právoplatne ukončené, a to rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6S/327/2016 zo dňa 13.07.2017. Podľa názoru sťažovateľa, Krajský súd v Bratislave v predmetnom rozsudku 6S/327/2016 dostatočne hlboko preskúmal skutkové i právne okolnosti prípadu, takmer identické s okolnosťami v konaní 4Sa/12/2016 a tak z nich mohol aj v konaní 4Sa/12/2016 vychádzať, pričom však v konaní 4Sa/12/2016 doposiaľ vo veci samej ani nerozhodol, ani nevykonal žiaden ďalší úkon už takmer 2 roky.

Preto sťažovateľ nepovažuje túto vec za tak zložitú, aby bola dôvodná nečinnosť Krajského súdu v Bratislave a má za to, že Krajský súd v Bratislave už dávno mohol vec právoplatne rozhodnúť...

Sťažovateľ má jednoznačne za to, že on žiadne prieťahy v konaní nespôsobil. Sťažovateľ riadne a včas reagoval na výzvu Krajského súdu v Bratislave (doručená sťažovateľovi 14.11.2016) a svoje Vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného preukázateľne Krajskému súdu v Bratislave doručil (dňa 30.11.2016). Od tohto momentu súd žalobcu k ničomu nevyzval, nevytýčil žiaden termín pojednávania. Sťažovateľ má za to, že sa správal plne v súlade s právnymi predpismi a výzvami súdu, a svojím konaním nezapríčinil prieťahy v konaní.

Sťažovateľ sa domnieva, že k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy došlo v dôsledku nečinnosti alebo nesprávneho postupu súdu, pričom neexistovala žiadna zákonná prekážka, ktorá by bránila súdu vo veci riadne konať a rozhodnúť. Pochybenie súdu vidí sťažovateľ najmä v nečinnosti

súdu, ktorá trvá už takmer 2 roky, hoci druhý - skutkovo a právne takmer totožný prípad (konanie 6S/327/2016) súd právoplatne rozhodol v priebehu 1 roka od začatia konania.“

4. Sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave bolo porušené.

Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4Sa/12/2016 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- €, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 390,50 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

7.1 Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesno-právnych inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať.

7.2 Je však prirodzené a ústavný súd to už vo svojej judikatúre zdôraznil, že každé namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom

na konkrétne okolnosti prípadu, pričom ústavný súd akcentuje tri základné kritériá v súvislosti s namietanými priet'ahmi v konaní pred všeobecnými súdmi: zložitost' veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (porov. napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre s'ťažovateľa (porov. napr. II. ÚS 32/02 alebo I. ÚS 19/00). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas trvania konania (porov. napr. I. ÚS 92/97), resp. na celkovú dĺžku konania (porov. napr. III. ÚS 123/02). Obdobne i Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k právu na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma primeranosť lehoty (reasonable time) konania v rámci konkrétnych okolností prípadu, aplikujúc pritom štyri základné kritériá pre posúdenie primeranosti danej lehoty: zložitost' veci, správanie s'ťažovateľa, postup štátnych orgánov a význam sporu pre s'ťažovateľa (pozri napr. Sürmeli v. Nemecko, č. 75529/01, rozhodnutie ESLP z 8. 6. 2006, bod 128; Frydlender v. Francúzsko, č. 30979/96, rozhodnutie ESLP z 27. 6. 2000, bod 43).

7.3 Ústavný súd však poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. III. ÚS 91/04 alebo II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. I. ÚS 46/01, III. ÚS 92/03 alebo I. ÚS 149/02, príp. III. ÚS 372/09). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil taktiež napr. v III. ÚS 199/02 alebo I. ÚS 57/01).

7.4 V duchu záverov deklarovaných v predchádzajúcom bode ústavný súd napríklad v minulosti nepovažoval postup všeobecného súdu v sporovom konaní po uplynutí jedného roka od podania žaloby na tomto súde do podania s'ťažnosti ústavnému súdu za taký postup, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako priet'ahy v konaní takej intenzity, ktorá by zakladala porušenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri IV. ÚS 147/04). Z najnovšej

judikatúry možno odkázať na uznesenie sp. zn. II. ÚS 715/2017, ktorým ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti sťažnosť na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, keďže ústavný súd vyhodnotil dĺžku nečinnosti súdu od 11. marca 2015 do 22. septembra 2017 (do podania sťažnosti ústavnému súdu), t. j. 30 mesiacov, ako dĺžku, ktorá nesignalizuje porušenie označeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pričom ústavný súd uviedol: „Pri rozhodovaní ústavný súd vychádza aj z charakteru... konania... Skutočnosť, že v posudzovanej veci nedošlo dosiaľ k fakultatívnemu nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom zistiteľným z pohľadu sťažovateľa, ešte sama osebe neznamená, že odvolací súd je vo veci úplne nečinný. Ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku odvolacieho konania od predloženia veci odvolaciemu súdu (11. marca 2015, pozn.) do podania tejto sťažnosti (22. septembra 2017, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na krajským súdom oznámený predpokladaný termín rozhodnutia vo veci (december 2017, pozn.)... Po preskúmaní sťažnosti a postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého odvolacieho konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.“

7.5 Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESĽP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESĽP, v zmysle ktorých ESĽP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESĽP z 12. 10. 1992, body 20 – 21) alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu k jej doplneniu) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESĽP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

8. Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že doterajšia činnosť krajského súdu v napadnutom konaní síce nebola optimálna (keďže v jeho doterajšom priebehu došlo k nečinnosti krajského súdu v dĺžke takmer dvoch rokov, pozn.), avšak po podaní sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predsedovi krajského súdu môže dôjsť k náprave, t. j. postup krajského súdu môže smerovať k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

8.1 Ani skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na prietahy za dôvodnú, však nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie v konaní pred ústavným súdom, pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry (porov. IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 323/2012, II. ÚS 456/2011, II. ÚS 228/2018), považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu po podaní sťažnosti jeho predsedovi dostatočný časový priestor na prijatie opatrení na účel nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho dovtedajšou nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou.

8.2 Ústavný súd, berúc do úvahy najmä nedostatočný časový priestor poskytnutý na reálne pôsobenie prijatých opatrení po podanej sťažnosti na prietahy orgánu štátnej správy krajského súdu, dospel k záveru, že uvedené skutočnosti nesignalizujú v čase predbežného prerokovania sťažnosti možnosť vysloviť v prípade jej prijatia na ďalšie konanie porušenie v petite sťažnosti označeného základného práva sťažovateľa, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

9. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti krajský súd v napadnutom konaní konal s neodôvodnenými prietahmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2018